

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки щодо проходження практики

СУМИ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки щодо проходження практики
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)
спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному
транспорті)»

УДК 656.1/629.07

Укладачі: Гецович Є.М., д.т.н., професор кафедри транспортних технологій
Саржанов О.А., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій
Соларьов О.О., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій
Руденко В.А., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій
Ярошенко П.М., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій
Волошко Т.П., ст. викладач кафедри транспортних технологій
Колодненко В.М., ст. викладач кафедри транспортних технологій
Таценко О.В., ст. викладач кафедри транспортних технологій

Навчальна практика. Методичні вказівки щодо проходження практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами) спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)». – Суми, 2023. – 21 с.

Методичні вказівки спрямовані на надання методичної допомоги щодо проходження навчальної практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)».

Рецензенти: Бондарев С.Г., к.т.н., доцент кафедри «Технічного сервісу» Сумського НАУ;

Семірненко Ю.І., к.т.н., доцент, зав. кафедри «Проектування технічних систем» Сумського НАУ.

Відповідальний за випуск: Саржанов О.А., к.т.н., зав. кафедри «Транспортних технологій» Сумського НАУ.

Рекомендовано до видання Навчально-методичною радою ФБтаТ СНАУ.

Протокол № 9 від «29» травня 2023 року.

© Сумський національний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

Вступ	5
1 Мета і завдання навчальної практики	6
2 Організація та порядок проведення навчальної практики	8
3 Підведення підсумків практики	11
Рекомендовані джерела	14
Додатки	15

ВСТУП

Навчальна практика є важливою складовою частиною навчального процесу підготовки здобувачів вищої освіти і відповідно до освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 275 «Транспортні технології (за видами)» спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» галузі знань 27 «Транспорт» передбачена навчальним планом. Загальна тривалість навчальної практики становить 2 тижні (3,0 кредитів). Практика реалізується кафедрою транспортних технологій Сумського національного аграрного університету на 1-2 курсах.

Навчальна практика спрямована на отримання теоретичних знань щодо:

- особливостей майбутньої професії;
- принципів організації виробничих процесів на автотранспортних підприємствах;
- умов експлуатації і технічного стану автомобілів;
- основних принципів функціонування автомобільних доріг.

В процесі проходження навчальної практики здобувачі вищої освіти закріплюють теоретичні знання, отримані в період навчання з освітніх компонентів фахової підготовки, набувають практичні навички та вміння самостійно вирішувати реальні фахові завдання. Відповідно до кваліфікаційної характеристики випускника освітньої програми ступеня вищої освіти «бакалавр» він повинен бути підготовлений до професійної роботи у виробничих транспортних підрозділах, службах транспортних підприємств і організацій різних форм виробництва, до роботи на адміністративних посадах та посадах, що вимагають базової вищої технічної освіти галузі знань 27 «Транспорт».

Навчальна практика дозволяє здобувачам вищої освіти отримати чітке уявлення про загальні принципи організації роботи автотранспортних підприємств, вимоги до фахівців даного напрямку. Це допоможе їм більш глибоко й наполегливіше опанувати освітні компоненти.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є набуття професійних якостей з освоєння організаційної роботи (функціонування) підприємств транспортної галузі, застосування нормативно-правових актів та стандартів в сфері надання транспортних послуг автомобільним транспортом, організаторської роботи в колективі, вмінню вирішувати професійні завдання.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення з історичним аспектами розвитку транспортних підприємств (для здійснення вантажних або пасажирських перевезень), з їх структурою, специфікою діяльності, перевагами та недоліками, особливостями функціонування;

- ознайомлення з керівною документацією для здійснення виробничої діяльності, перевізного процесу, сервісного обслуговування;

- ознайомлення з рухомим складом транспортного підприємства, з його характерними особливостями, типажем, віковим складом, відповідністю екологічним нормам тощо;

- набуття навичок застосування інформаційних, інтелектуальних технологій в організації доставки вантажів і здійсненні перевезень пасажирів на прикладі конкретних підприємств;

- опанування методичних принципів щодо визначення витрат на виконання перевезень;

- закріплення знань щодо економічного обґрунтування управлінських рішень, економічної ефективності (перспективності) від впровадження нових методів для організації перевезень.

Навчальна практика (згідно ОПП «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»):

1. Відповідає наступним компетентностям:

ЗК-03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-05. Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-11. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК-13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК-1. Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища.

ФК-13. Здатність оцінювати плани та пропозиції щодо організації та технології перевезень, складені іншими суб'єктами, та вносити необхідні зміни виходячи з техніко-експлуатаційних параметрів та принципів функціонування об'єктів та пристроїв транспортної інфраструктури, транспортних засобів.

ФК-17. Здатність використовувати технічні засоби в транспортних технологіях аграрного виробництва.

ФК-18. Здатність організувати автомобільні перевезеннями в аграрному виробництві.

2. Сприяє формуванню (передбачає опанування результатів навчання):

ПРН-01. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

ПРН-03. Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.

ПРН-28. Приймати ефективні рішення щодо складу, режимів роботи та експлуатації автомобільних транспортних комплексів в агропромисловому виробництві.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Загальна тривалість навчальної практики становить 2 тижні і складається з двох частин. Перша частина (один тиждень, після закінчення весняно-літньої сесії 1 курсу) присвячена ознайомленню з особливостями майбутньої професії, а також розгляду історичних аспектів розвитку транспортної галузі. Друга частина (один тиждень, після закінчення весняно-літньої сесії 2 курсу) присвячена набуттю професійних якостей з освоєння організаційної роботи (функціонування) підприємств транспортної галузі, застосування нормативно-правових актів та стандартів в сфері надання транспортних послуг автомобільним транспортом, організаторської роботи в колективі.

Відвідування занять з навчальної практики є обов'язковим. За об'єктивних причин може проводитися у змішаному форматі з погодженням відповідального за проходження практики на факультеті.

Керівник навчальної практики здобувачів призначається наказом ректора університету для безпосереднього керівництва практикою здобувачів. Основні завдання керівника практики здобувачів:

- розробляє та погоджує із завідувачем кафедри тематику індивідуальних завдань на практику та надає їх здобувачу;
- до початку практики проводить із завідувачами інструктаж з охорони праці за Інструкціями з охорони праці;
- спільно з керівником практики від факультету розробляє проекти наказів про практику;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам під час виконання їх індивідуальних завдань і збирання матеріалів;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки та використання зібраного матеріалу для звіту про практику;
- інформує здобувачів про порядок подання звітів про практику;

- у складі комісії приймає участь у захисті звітів здобувачів про практику, на підставі чого оцінює результати практики;

- здає звіти здобувачів про практику на кафедру.

Відповідальність за оформлення наказу про навчальну практику покладається на керівника практики від факультету та керівника практики здобувачів від кафедри. Строк оформлення наказу про проходження практики – не пізніше 5 робочих днів до початку практики. Реєстрація та зберігання наказу про проведення навчальної практики здійснюється загальним відділом Сумського національного аграрного університету. Копія наказу про навчальну практику надається факультету і зберігаються у відповідального за практику на факультеті.

Здобувачі вищої освіти університету під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики пройти інструктаж з охорони праці;

- отримати від керівника практики методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання тощо) та консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно розпочати практику;

- у повному обсязі нести відповідальність та виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками керівника;

- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку, законодавства про працю;

- своєчасно оформити звітну документацію та подати її керівнику практики, скласти залік із практики.

Під час проходження навчальної практики передбачено:

- екскурсії (загальне ознайомлення з особливостями організації і функціонування підприємств транспортної галузі різного підпорядкування);

- лекційні заняття (ознайомлення з діяльністю конкретного підприємства, організації міжнародних перевезень, транспортно-експедиторською діяльністю тощо);

- практичні заняття на підприємстві баз практики (набуття безпосередніх практичних навиків, вивчення передового досвіду, особливостей роботи в команді);

- самостійна робота (сприяє освоєнню і поглибленню пройденого матеріалу у вільний від роботи час);

- консультації (отримання кваліфікованої відповіді або допомоги від керівника практики).

Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження навчальної практики регламентує Кодекс законів України про працю.

Для студентів-іноземців бази практики, як правило, передбачається у контракті чи договорі щодо підготовки здобувачів і може бути розташована як на території країн-замовників на спеціалістів, так і в межах України.

3. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після завершення навчальної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Звіт захищається здобувачем перед комісією. До складу комісії входять: керівник практики від факультету, керівник навчальної практики здобувачів, а також викладачі кафедри.

Форма звітності практиканта – це подання в друкованому та електронному вигляді звіту про проходження практики, щоденника, оформленого календарного графіка проходження практики. Форма звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. Друкований й електронний варіант звіту проходження практики та щоденника практики зберігається у відповідального на кафедрі за проходження практики.

За результатами проходження навчальної практики здобувачем подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання звіт і щоденник навчальної практики. У щоденнику практики здобувач у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики. Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики (силабус). За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі заліку. Залік виставляється в останній день практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики (силабус). Підготовлені до оцінювання звіти про проходження навчальної практики повинні бути оригінальними та виконані самостійно здобувачем вищої освіти і відповідати вимогам щодо:

- дотримання при виконанні звітів про проходження переддипломної практики положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (<https://bit.ly/2TNvfE0>);

- дотримання здобувачами вищої освіти кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ (<https://bit.ly/3xf92wW>).

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками

презентації здобувачем результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Нарахування балів здійснює керівник практики на підставі:

- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;

- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Оцінювання результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики (силабус).

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти, набутих на практиці, встановлюється за 100-баловою шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	Іспит	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90...100
B	Добре	Зараховано	82...89
C			75...81
D	Задовільно	Зараховано	69...74
E			60...68
FX	Незадовільно	Зараховано	35...59

Критерії оцінювання знань, навичок, умінь:

Оцінку «**відмінно**» практикант одержує, коли відповідь повна, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні; виклад логічний, доказовий, висновки і узагальнення точні; практикант орієнтується в системі чинного законодавства; правильно використовує термінологію. Матеріали оформлені відповідно до вимог і з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Оцінку «**добре**» практикант одержує, коли відповідь сформована згідно із зазначеними вимогами, але виклад недостатньо систематизовано, у визначенні понять, термінології та узагальненнях мають місце окремі неточності, які легко

можна виправити за допомогою додаткових питань викладача. Наявні неістотні зауваження щодо змісту й оформлення матеріалів. У звітній документації не порушено принципів академічної доброчесності.

Оцінку «задовільно» практикант одержує, коли відповідь свідчить про розуміння основних питань програми практики, однак можна спостерігати значні прогалини в знаннях: визначення понять нечіткі, висновки й узагальнення аргументовані слабо, у них є помилки, знання практиканта фрагментарні, неповні, невміння працювати з документами, джерелами. Недбале оформлення звіту і щоденника про проходження практики. У звітній документації не порушено принципів академічної доброчесності.

Оцінку «незадовільно» практикант одержує, коли відгук про проходження практики негативний. На запитання здобувач вищої освіти не дає правильної відповіді. Програма практики виконана не в повному обсязі. Звіт компілятивний, а його складники містять очевидні порушення принципів академічної доброчесності.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програми практики без поважних причин, одержує незадовільну оцінку, тобто має академічну заборгованість, яку ліквідує у встановленому порядку – шляхом повторного проходження практики і захисту її вперше перед керівником практики, а вдруге – перед комісією. Якщо програму практики здобувач не виконав з поважної причини, університет надає можливість проходити її повторно.

Підсумки практики обговорюють на засіданні кафедри, загальні підсумки проходження практики здобувачами факультету розглядаються на Вченій раді факультету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про транспорт». URL: <https://cutt.ly/Nb2i807>.
2. Закон України «Про автомобільний транспорт». URL: <https://cutt.ly/Pb2ooiI>.
3. Турченко М. О., Швець М. Д., Кірічок О. Г., Кристопчук М. Є. Планування діяльності автотранспортного підприємства. Рівне : НУВГП, 2017. 367 с.
4. Освітньо-професійна програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/275-%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D1%96-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97-%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80.pdf>

Додатки

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА ТРАНСПОРТУ

ЗАВДАННЯ

Перелік питань з дисциплін для написання звіту

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. Індивідуальне завдання _____

11. Коротка характеристика завдань, які виконувались протягом навчальної практики (щоденник практики).

Керівник практики _____ Отримав студент _____

" ____ " _____ 202_ року

Зразок титульного аркуша

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗВІТ
про проходження навчальної практики

Виконав: студент 1 (2) курсу

Перевірив:

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

навчальна практика

(вид і назва практики)

студента

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет: будівництва та транспорту

Кафедра: транспортних технологій

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Спеціальність: 275 «Транспортні технології (за видами)»

Спеціалізація: 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

курс: _____,

група: _____

Студент

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи

“ ____ ” _____ 202__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

підприємства, організації, установи

“ ____ ” _____ 202__

року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики										Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Керівники практики:
від вищого навчального закладу

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Наставник від підприємства

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гецович Євгеній Мойсеєвич
Саржанов Олександр Анатолійович
Соларьов Олександр Олексійович
Руденко Віктор Аркадійович
Ярошенко Павло Миколайович
Волошко Тарас Павлович
Колодненко Віталій Миколайович
Таценко Олександр Володимирович

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки щодо проходження практики
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)
спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному
транспорті)»

Суми, РІВВ Сумського національного аграрного університету,
вул. Г. Кондратьєва, 160

Підписано до друку: _____ 2023 року. Формат А5: Гарнітура: Times New
Roman

Тираж: 100 примірників. Замовлення: Ум. друк. арк.: 1,33
